

Bisericile Rupestre **BASARABI-** **MURFATLAR**

Județul CONSTANȚA

Situat pe malul drept a ceea ce a fost cândva Valea Carasu, acum Canalul Dunăre-Marea Neagră, în cuprinsul unei cariere de piatră, complexul rupestru de la Basarabi - Murfatlar adăpostește primele bisericuțe creștine de pe teritoriul României. Unic în felul său, complexul mănăstiresc rupestru a avut o existență care lasă să se întrevadă dezvoltarea la care a ajuns viața monahală pe pământul Scythiei Minor, la începutul celui de-al doilea mileniu creștin. Orașul (Basarabi) Murfatlar se află pe malul canalului Dunăre-Marea Neagră, pe drumul ce duce de la Constanța la Cernavodă. După podul de peste apă, un drumeag prăfuit se desprinde spre stânga, străjuit de o parte de dealuri joase. În apropierea lor era, cândva, o carieră de cretă. Prima încăpere a complexului de la Basarabi a fost descoperită la data de 11 iunie 1957, în urma lucrărilor de extindere a carierei de cretă din apropiere.

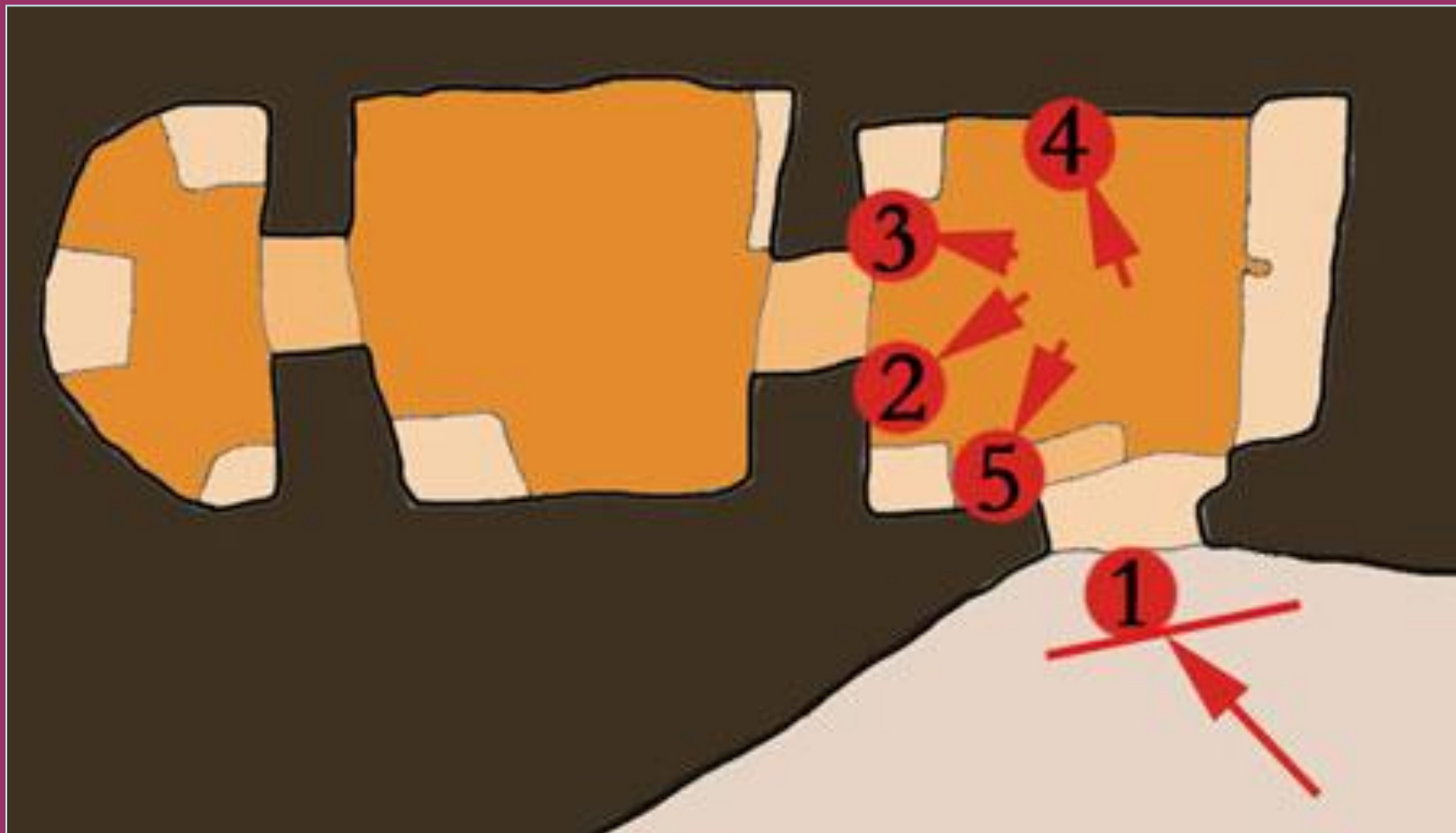

**Imagini actuale din
carieră.**

**Lucrări arheologice
1958.**

Surpându-se o parte din malul de cretă, s-a descoperit mai întâi biserica “B1”, aflată la un nivel mai înalt decât toate celelalte, iar mai apoi celelalte. Biserica “B1” are un plan tri-compartimentat (pronaos, naos și altar), având circa 6 metri lungime și 2 metri lățime.

CLICK pentru avansare !

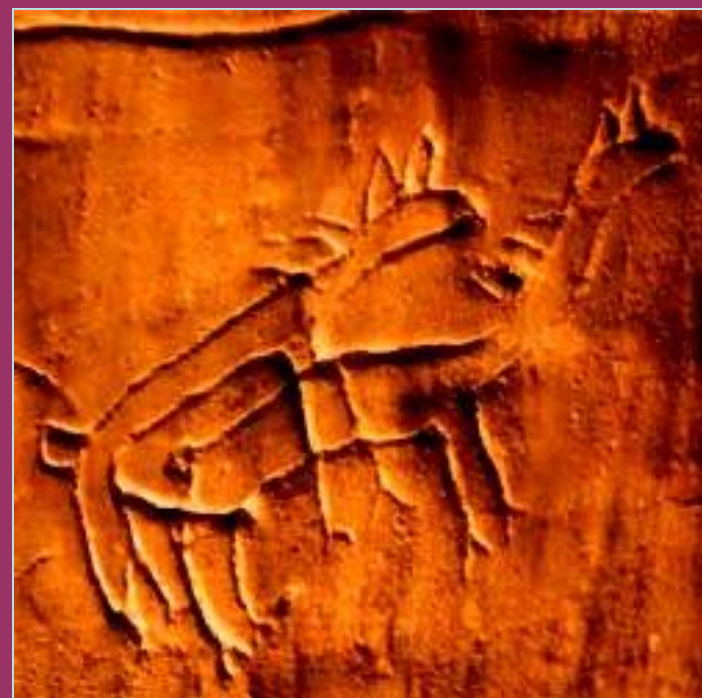
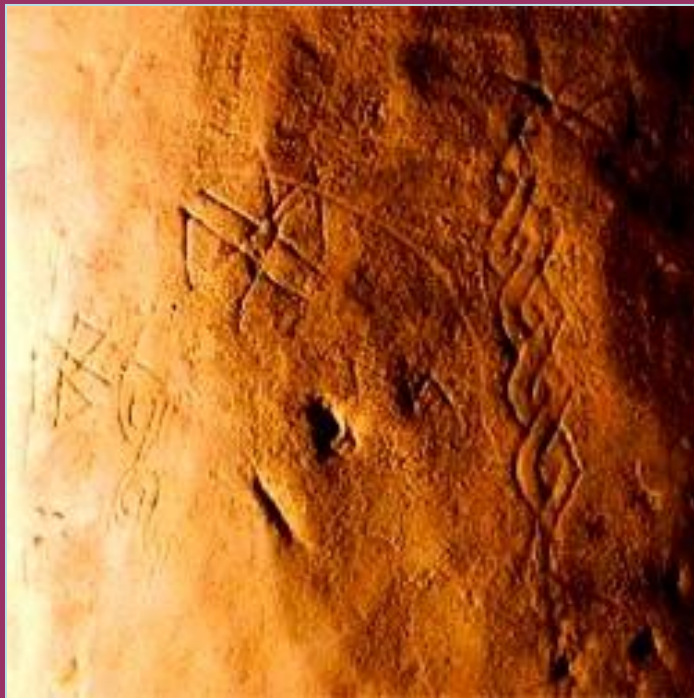

Se mai pastrează: cruci de diverse mărimi și tipuri (malteze, simple, în altorelief, înscrise în cerc), cea mai mare parte concentrate în pronaos. La data descoperirii, în pronaos se mai păstrau diverse desene animaliere (cai și iepuri), inscripții chirilice amestecate cu grafite runice, toate dispărute în urma exfolierii peretelui.

Această secțiune a complexului cuprinde două camere comunicante (C1 și C2). Ele sunt săpate la un nivel inferior celui al bisericii “B1”. Se mai pastrează cruci (cea mai mare parte de tip maltez), desene animaliere de diverse tipuri și feluri (cai, animale sălbatice, două animale imperecheate), o cizmă, un chip de om cu trăsături asiatice, desene de dragoni împlețiți din spirale, un dragon simplu și diverse inscripții în grafite runice, cea mai mare parte compuse din câteva litere. Ele sunt concentrate în totalitate pe pereții camerei “C1”.

CLICK pentru avansare!

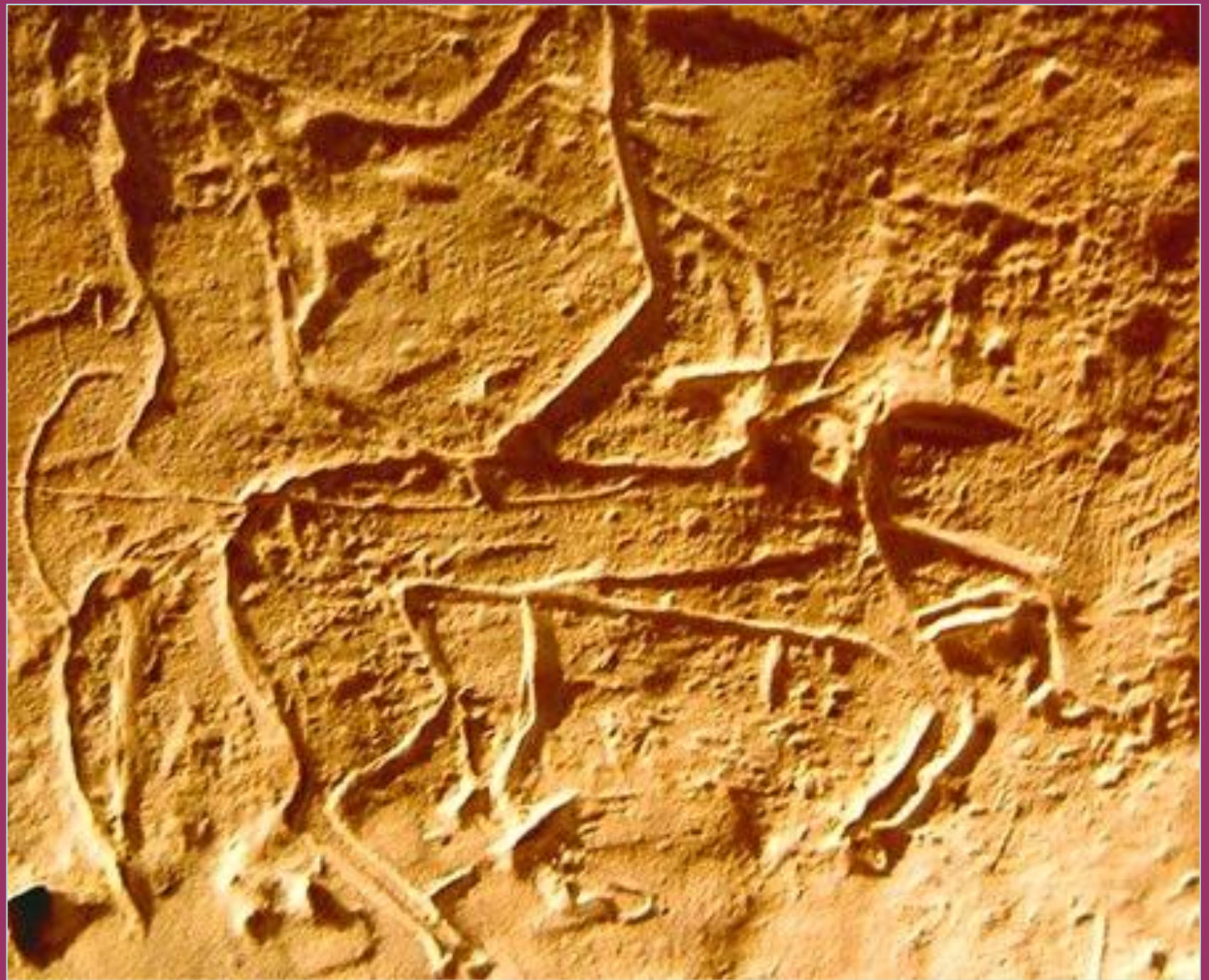
Biserica “B2” este situată la nivelul superior al masivului. Are și ea o structură tricompartimentată: altar, naos și pronaos, are 4 metri în lungime și 2,20 metri în lățime. Se află într-o stare de ruină încă de la momentul descoperirii: se păstrează numai partea inferioară a pereților (nivelul maxim atinge 1,50 m), pragurile și unele urme ale blocurilor de cretă din interior. Se păstrează desene cu cai și călăreți.

În nava bisericii “B3” (2,50 m lungime, 2 m lățime și 2,10 m înălțime) se mai păstrează diverse feluri de cruci (simple, punctate și lobate; precum și o cruce malteză incadrată într-un pătrat), așa-zisa stilizare a unui cap de taur, un călăreț înarmat cu sulită sau arc și săgeată, cai și alte animale, motive geometrice diverse (printre care și feluri de svastici, pentagrame), o cizmă sau un picior, o pasăre acvatică stilizată și sculptată în altorelief, precum și numeroase inscripții în grafite runice, cu lungime variabilă.

[CLICK pentru avansare !](#)

Biserica "B4" este situată la nivelul inferior al "masivului peninsula"; are lungimea de 7 metri și lățimea de 3,50 metri. Intrarea este săpată în fațada de nord-vest a masivului. Structura acestui ultim nivel se compune din nava bisericii, altarul ei și un mormânt alipit. Nava este compartimentată prin aglomerări de coloane; unele dintre acestea sunt săpate, altele sunt însă zidite din calupuri de cretă.

CLICK pentru avansare !

În biserica “B4” se mai păstrează diverse feluri de cruci, inscripții în grafite runice, inscripții slave și inscripții slave amestecate cu grafite runice. Arcadele iconostasului sunt marcate, pe pereții dinspre naos, cu două brâuri simetrice de vopsea roșie feruginoasă. Părți din tavanul naosului sunt decorate cu linii paralele, mai ales la racordul cu peretele.

Sistemul de galerii “E” cuprinde un număr mare de încăperi comunicante. Este situat la aceeași altitudine cu biserica “B1”, la extremitatea de V a complexului. Intrarea în această parte a complexului se face tot prin abruptul de cretă, în extremitatea sa de SV. Pereții primelor camere și galerii sunt prăbușiți, astfel încât nu se poate ști cu exactitate care era adevărata cale de acces.

[CLICK pentru avansare !](#)

**Cele trei biserici
comunică prin
intermediul unor galerii:
biserica “B4”, situată la
cea mai mică altitudine
din întregul complex,
comunică cu paraclisul 2
al bisericii “B3” prin
intermediul unei spărturi
dreptunghiulare în tavan.**

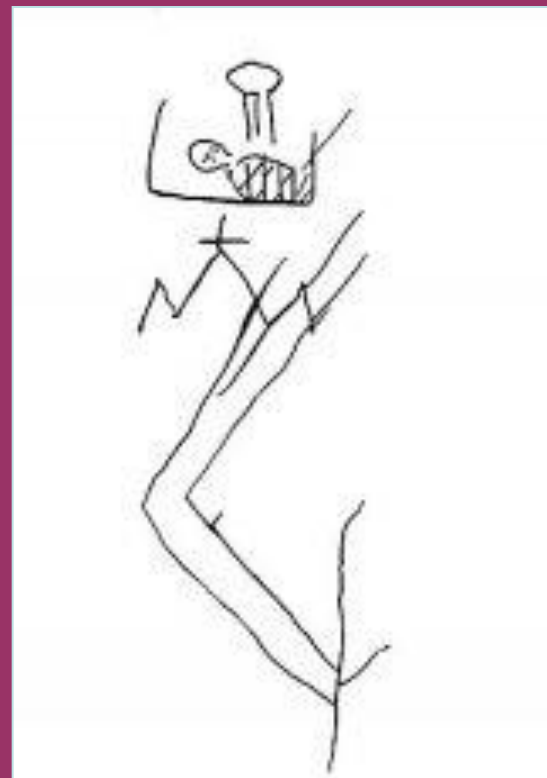

CLICK pentru avansare !

Într-o bisericuță mai există o reprezentare interesantă, foarte frumoasă, a nașterii Mântuitorului, dar este atât de schematic reprezentată, încât interpretarea ei a ridicat probleme. (foto jos)

Cele mai interesante reprezentări de la Basarabi sunt cele umane. Multe dintre figuri sunt în poziție de rugăciune, cu brațele ridicate, uneori ținând o cruce într-una din mâini, unele au chiar o aură în jurul capului.

Data întemeierii așezărilor s-a putut face pe baza unei inscripții din naosul bisericii “B4”, și anume leat 6500, adică anul 992. Totuși, este posibil să fi existat o primă etapă de locuire mult mai devreme, în secolele 4-6, iar un indiciu în acest sens ar fi una dintre bisericuțe, care are o arhitectură specifică lumii creștine primare. E vorba de o biserică în forma unei corăbii, cu absida și contraabsida (absida este peretele încovoiat al altarului). Este doar o ipoteză, dar argumentul arhitecturii este puternic. Mai avem un caz asemănător la Dumbrăveni. Acolo s-a descoperit un ansamblu monahal rupestru, cioplit în stâncă, exact ca cel de la Basarabi, unde există două bisericuțe. Și acolo, una dintre bisericuțe are arhitectura specifică secolelor 4-6, la fel ca la Basarabi. Acolo s-a descoperit un mormânt, în care s-a găsit o monedă din secolul al 4-lea.

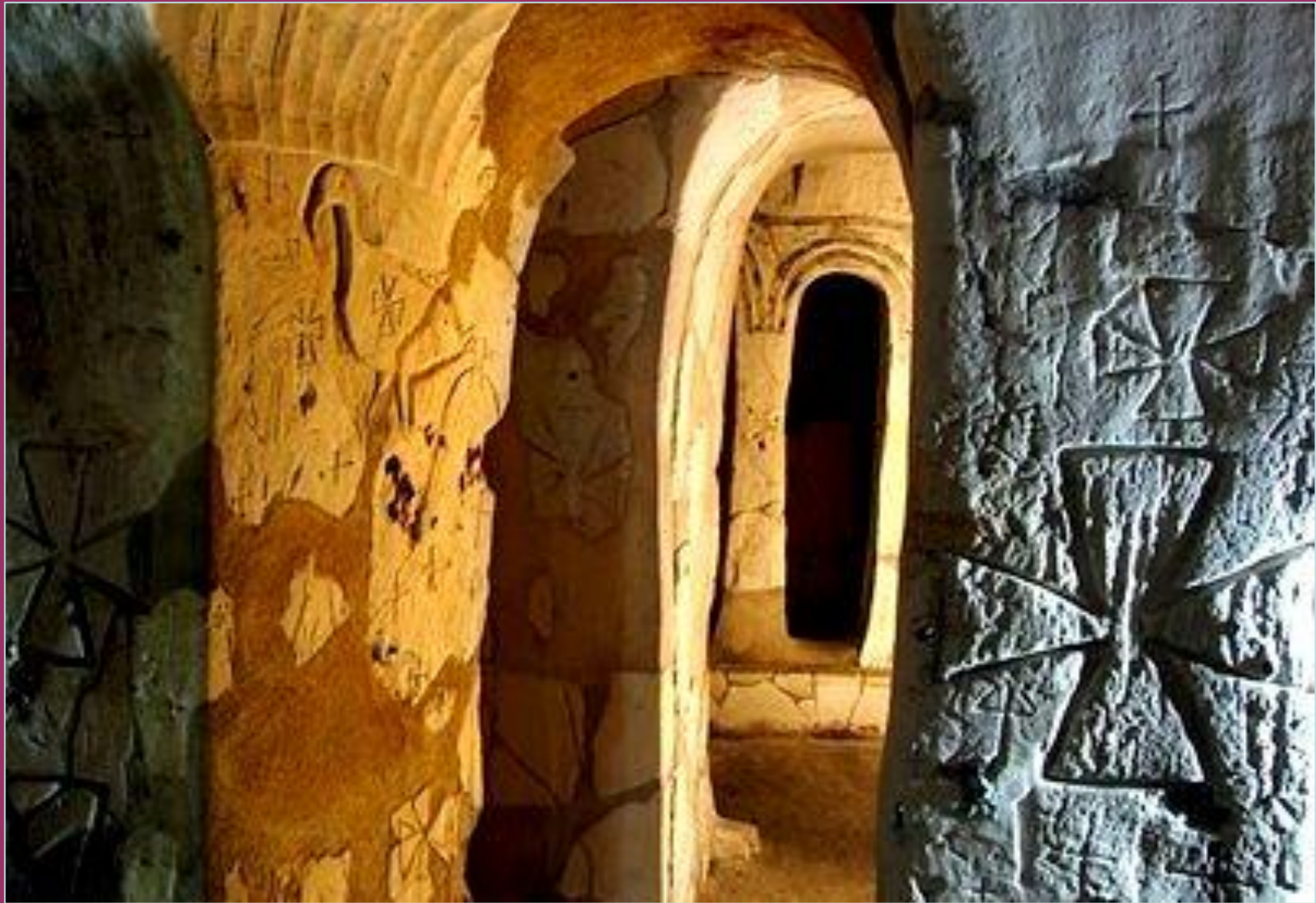

Complexul rupestru de la Basarabi cuprinde lăcașuri de cult, galerii labirintice, cavouri, morminte, locuințe, toate săpate în masivul de cretă.

[CLICK pentru avansare !](#)

**Interiorul bisericuței “B4”, cea mai mare și cu
arhitectura cea mai complexă din ansamblu.**

[CLICK pentru avansare !](#)

Paraclisul (camera laterală) a bisericii “B3”. În podea se află săpată o comunicare cu biserica “B4”. În aceste spații se află săpate și morminte.

Ceramica, obiectele de uz casnic, diverse obiecte de cretă cioplită, ba chiar și porțiuni întregi decupate din pereții de cretă au fost transportate la Muzeul Regional Dobrogea și Muzeul de Arheologie București.

CLICK pentru avansare !

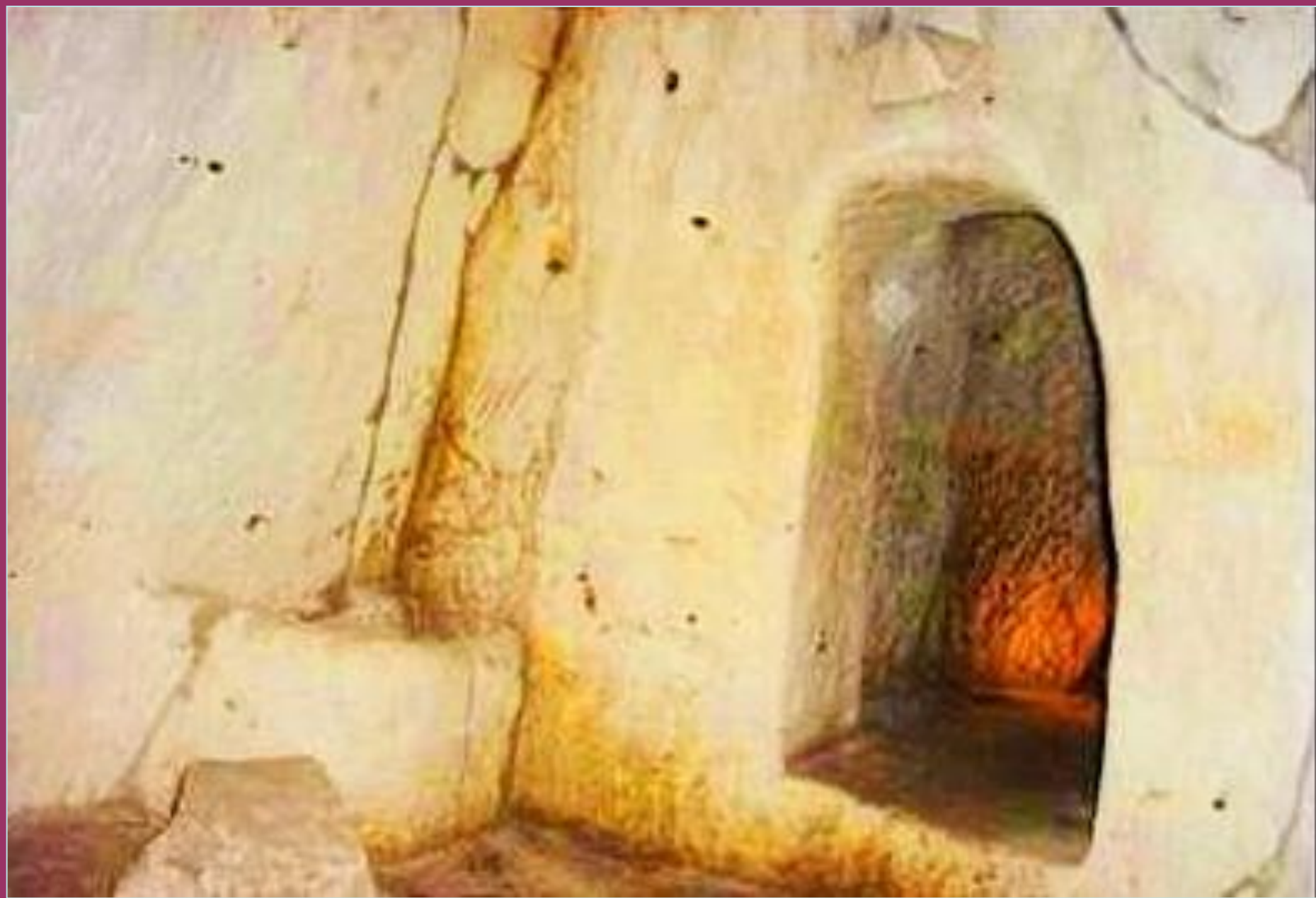

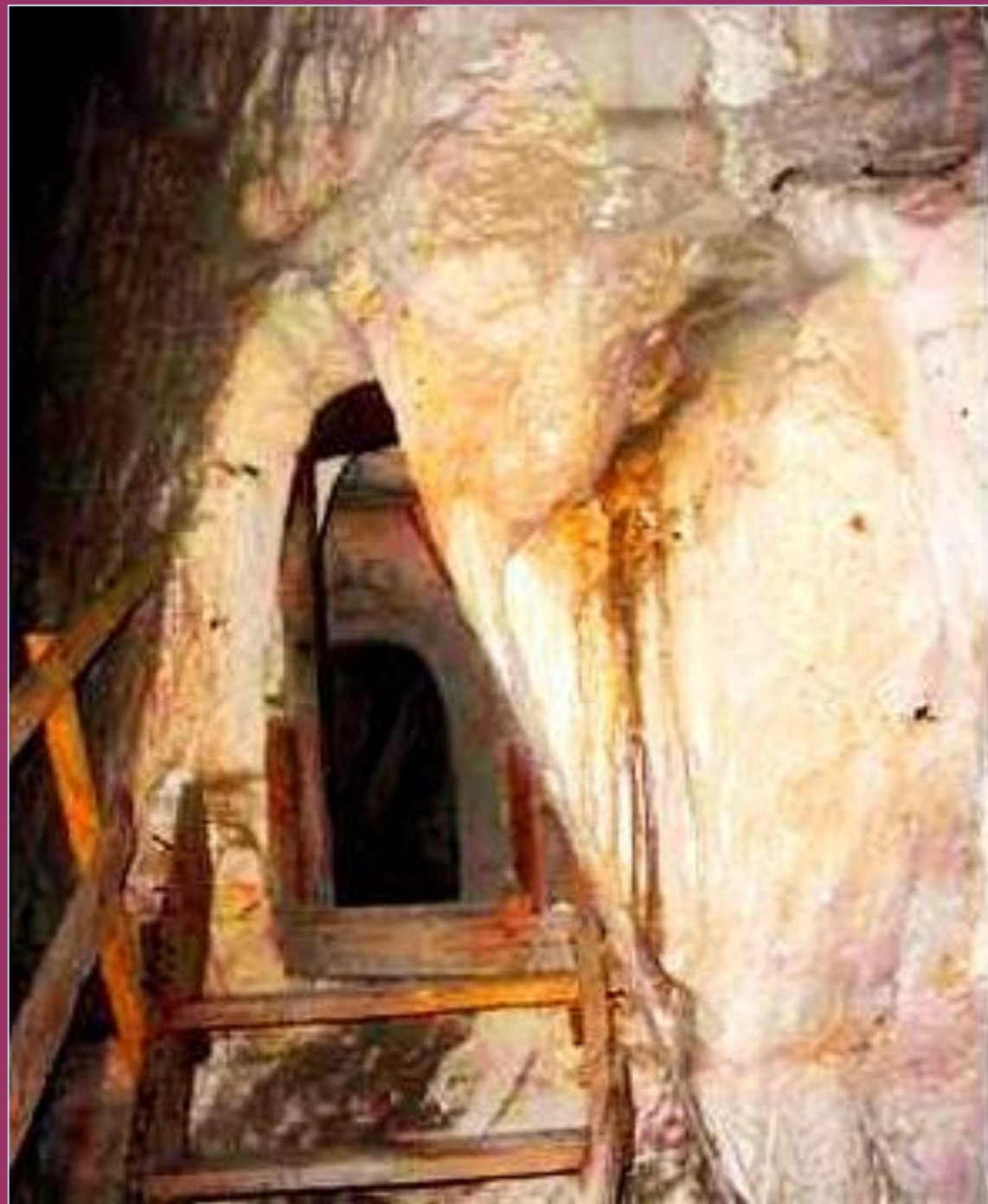

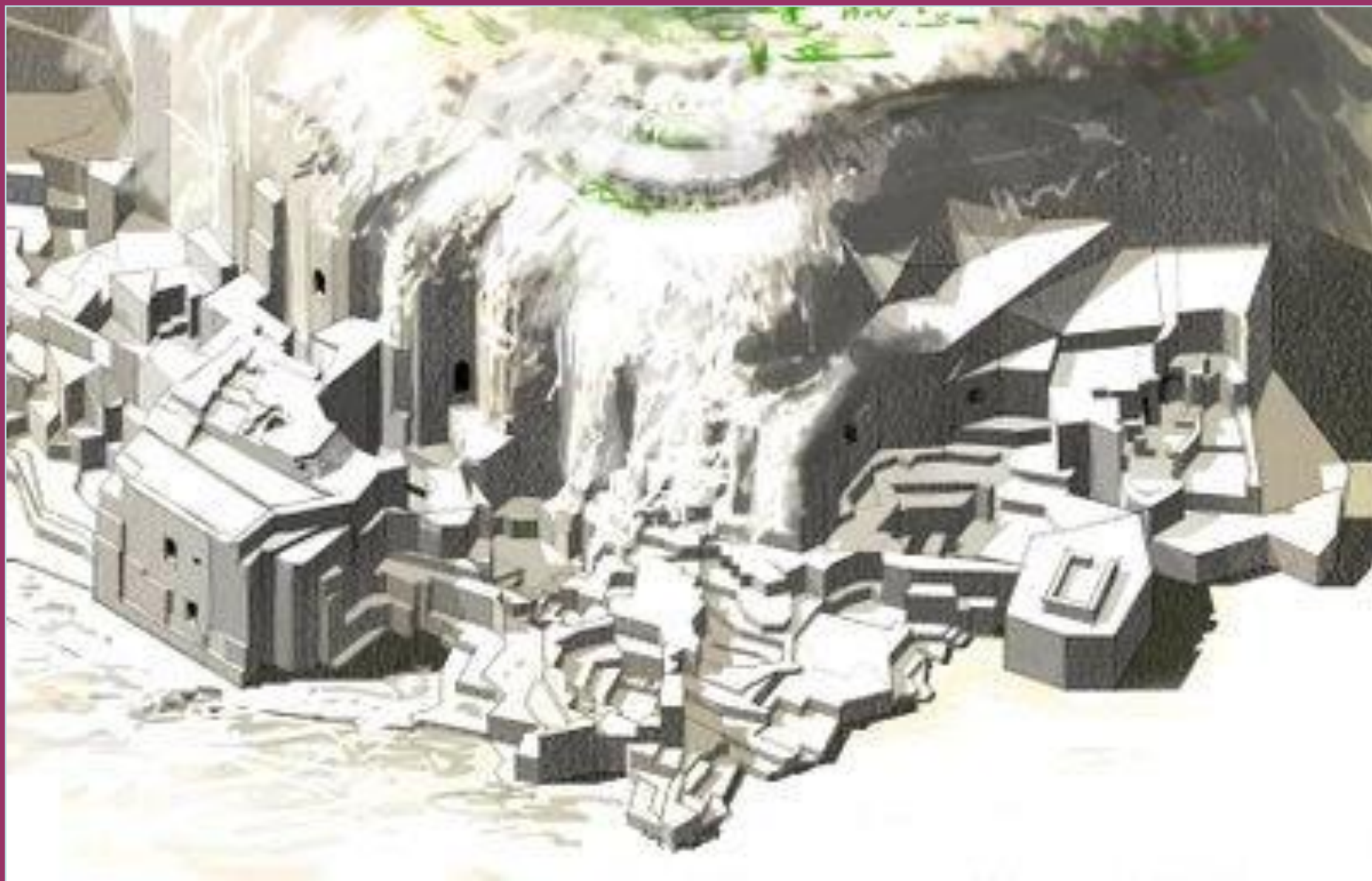

În 1992 la muzeul din Constața este adusă această bucată de cretă ca fiind ridicată din complexul rupestru de la Murfatlar. Pentru mulți ridică semne de întrebare faptul că nu seamănă cu nimic anterior descoperit aici.

[CLICK pentru avansare !](#)

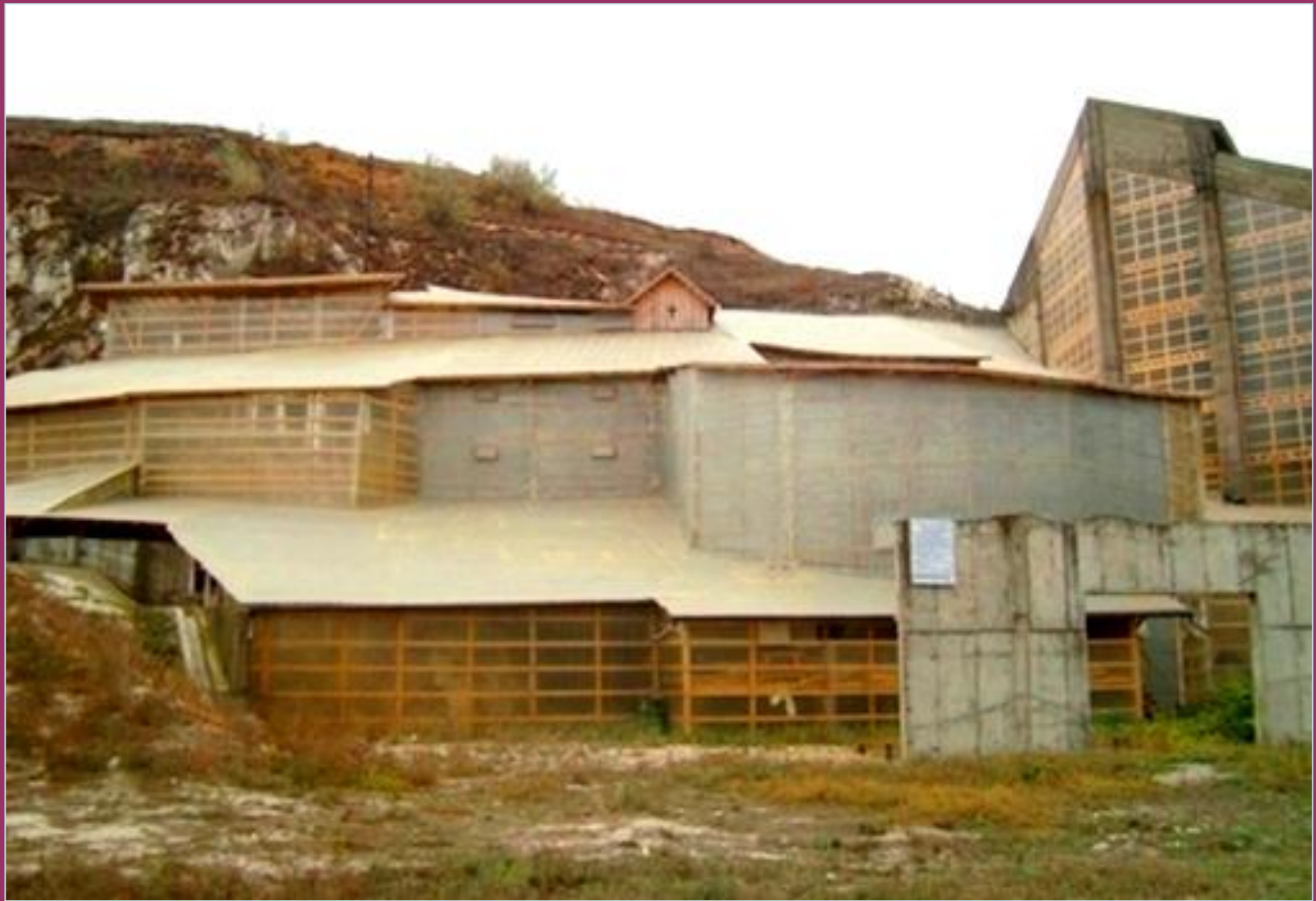

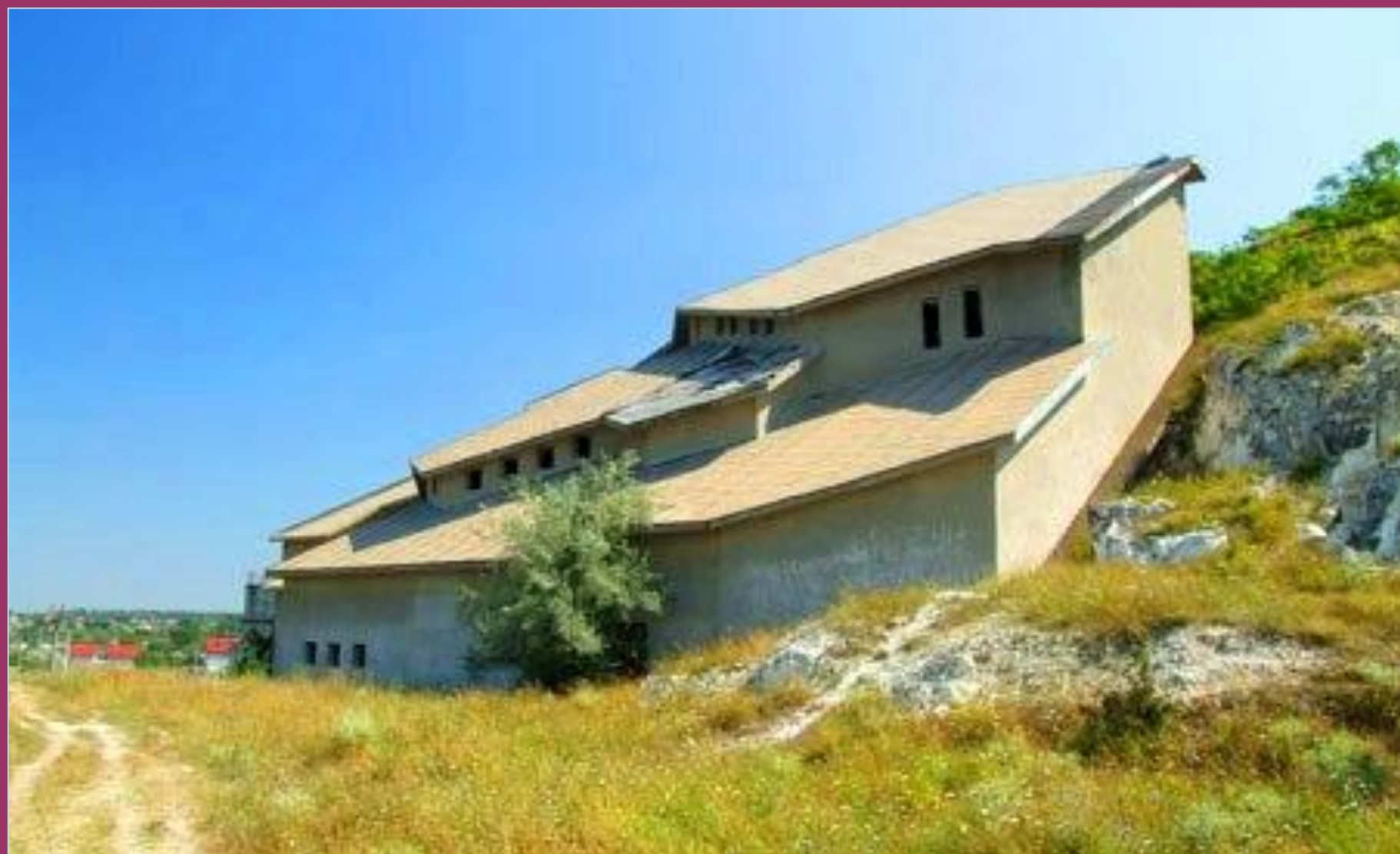
Reconstituire a carierei de la Murfatlar cu localizarea ansamblurilor rupestre.

[CLICK pentru avansare !](#)

În urma a două campanii, din anul 1961, au fost scoase la iveală locuințe de suprafață construite pe umplutura de steril, un mic cimitir aferent, vetre de foc, fragmente ceramice, precum și 10 schelete de oameni și animale.

Starea actuală a complexului este jalnică. Din o parte a galeriilor au rămas doar pereții coșcoviți, iar în trei biserici pereții se exfoliază. Construcția de protecție, proiectată pe vremea comuniștilor, nu acoperă decât un sfert din complex și nu permite aerisirea. Restul ansamblului a fost protejat de un acoperiș realizat din carton asfaltat, ros și găurit, fixat pe schele de lemn care au slăbit. După 1989, proiectanții au considerat că alveola din beton atrage umezeala, este inestetică și, prin urmare, nu s-a mai construit nimic. Câteva mici reparații ale acoperișului (înlocuirea cartonului asfaltat) au avut loc în ultimul an.

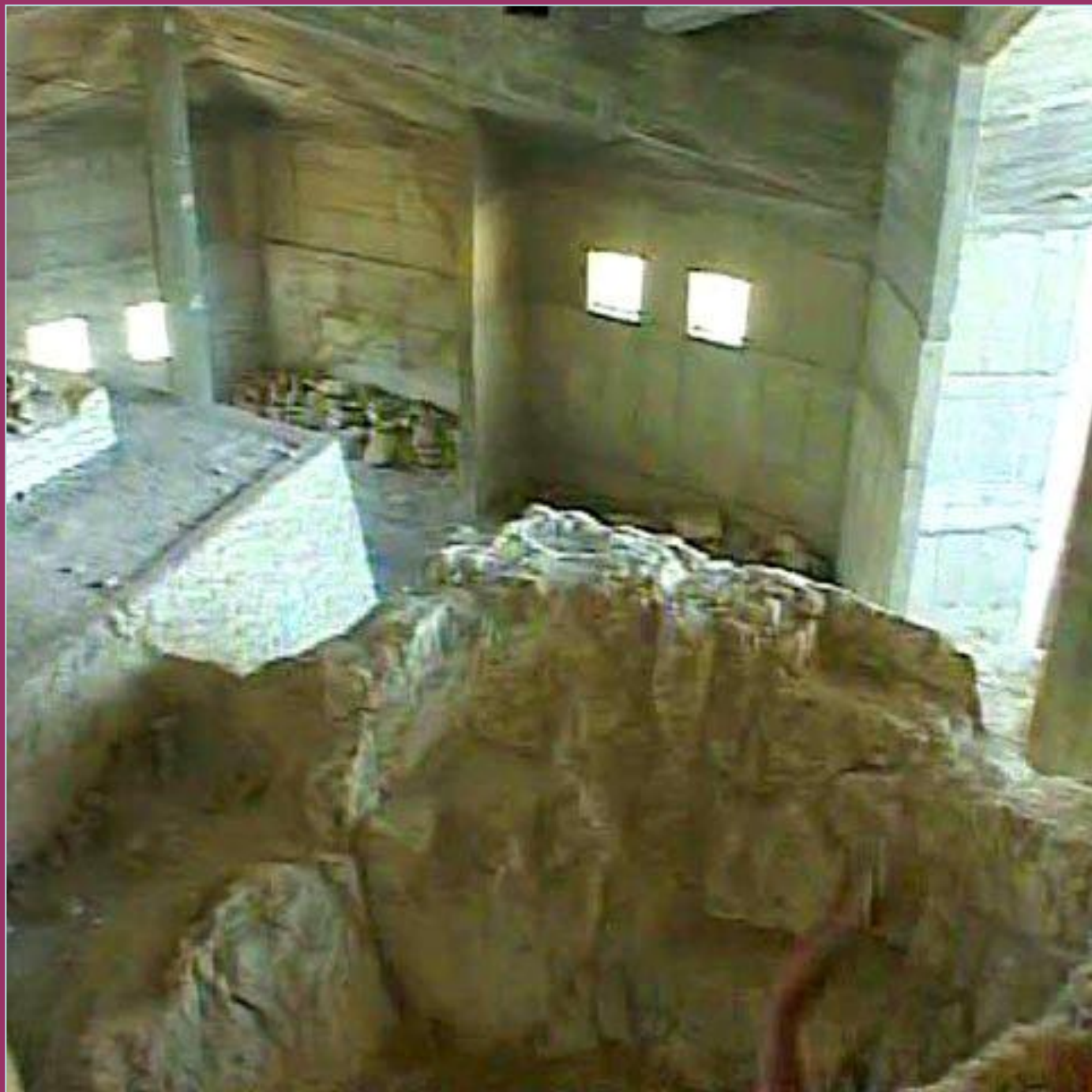

Se crede că ansamblul rupestru de la -Basarabi-Murfatlar adăpostește prima biserică și primele chilii ale unei mănăstiri, de pe teritoriul României. Pe pereții din cretă apare prima reprezentare arhaică a ieslei, pruncului și stelei cu raze.

CLICK pentru avansare !

După unii cercetători inscripțiile de la Basarabi- Murfatlar reprezintă cea mai veche atestare scrisă a limbii române, anterioară cu aproape șase secole scrisorii boierului Neacșu din Câmpulung, ce datează din anul 1521. La Murfatlar s-au descoperit schelete ale războinicilor vikingi. Cel mai probabil, la Murfatlar au fost înmormântați membrii convoaielor venite din sud pe așa-numitul "drum al grecilor", ruta principală de comerț între nordul și sudul Europei.

CLICK pentru avansare !

Se presupune că, timp de sute de ani, bazilicile au fost loc de pelerinaj pentru soldați, negustori și preoți. Printre cele mai interesante texte (traduse din slavonă) sunt:

"Eu, Aian Dimian, preotul, merg pe drum, pun lumânări pentru păcatele mele, omule, în această biserică. Iar Dumnezeu să vă miluiască cu Sfinții Părinți. Amin. Dimian. Luna mai"; "În numele Tatălui, al Fiului și al Duhului Sfânt s-a închinat nedestoinicul rob Simion, în biserică, în luna august în 31".

CLICK pentru avansare !

În prezent ansamblul rupestru (șase biserițe, câteva cripte, galerii de legătură și peste 20 de morminte) se află într-o stare gravă de deteriorare, deși e unul din cele mai valoroase monumente din România și chiar din Europa, fiind rezultatul confluentei a mai multor civilizații și culturi (bizantini, bulgari, ruși-varegi, vikingi). Pe pereți sunt incizate desene cu caracter simbolic și diferite scene, precum și un număr foarte mare de inscripții cu caractere diferite. Dintre acestea unele au fost redactate în paleoslavă, alfabet chirilic și puține în scriere glagolică; altele în greacă, dar cea mai mare parte au fost scrise într-o scriere enigmatică, care n-a putut fi descifrată până în prezent. Descifrarea textelor runice de la Basarabi rămâne o problemă, din cauza accelerării procesului de degradare fizică și chimică, datorat atât variațiilor de temperatură, umiditate, atacurilor biologice cât și intervențiilor omului.

Profesorului Opreanu de la București a făcut la un moment dat și demersuri pentru a pune cariera de la Basarabi sub protecția UNESCO. A fost refuzat de UNESCO pe ideea că situl nu este suficient îngrijit, pentru a fii acceptat în Patrimoniul Mondial trebuind să fie conservat și protejat deja într-o minimă măsură.

[CLICK pentru avansare !](#)

În noiembrie 2004, în imediata apropiere a ansamblului rupestru, a fost înființată o mănăstire ortodoxă.

CLICK pentru avansare !

Pentru extindere acesteia a început construirea unei biserici și a unor clădiri pe dealul de cretă, deasupra ansamblului rupestru. Care vor fi consecințele viitoare ?

CLICK pentru avansare !

Situl arheologic Basarabi-Murfatlar se află la o distanță de 15 km de litoralul Mării Negre, pe malul drept a ceea ce a fost Valea Carasu, acum Canalul Dunăre-Marea Neagră, la intrarea în Murfatlar, înainte de trecerea podului rutier, pe partea dreaptă. Nu poate fi vizitat, în scop turistic, ne fiind amenajat în acest sens.

[CLICK pentru avansare !](#)

CLICK pentru avansare !